

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyitótér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A szabadelvűpárt győzelme.

Zombor, 1896. október hó 27.

Mire e sorok megyei olvasóközönségünk kezeibe kerülnek, a választási harc mindenfelé folyóni fog; egynehány kerületnek meg lesz már a képviselője is.

E harc eredménye ma már nem kétséges; a szabadelvűpárt fényes győzelmet fog aratni, az össze-vissza szövetkezett ellenzék pedig mint vert had vonul vissza a csatatérre. Nem a káröröm érzetével fogjuk diadalunkat megünnepelni, mert hiszen a szabadelvűpárt mindig tisztelettel hajolt meg a tisztességes fegyverekkel küzdő ellenzék előtt; őszinte örömiünk magyarázata és oka az lesz, hogy be fog bizonyosodni a szabadelvű eszmék hatalma, be fog bizonyosodni a megyei szabadelvűpárt tántoríthatlan elvhűsége és ereje.

S bizony, ha van kifogásolni való a fegyverek között, melylyel a pártok a választási küzdelemben éltek, úgy a kifogás nem a szabadelvűpártot éri, mert ennek eljárása az egész választási küzdelemben nyílt, határozott, becsületes és törvényes volt. S azok a mandátumok, melyeket a választó közönség a szabadelvűpárti jelölteknek nyújt át, valódi kifejezői lesznek a nép akaratának.

A választások előestéjén még egyszer fel-emeljük szavunkat az igazságos ügy érdekében. Szabadelvűpárti választó polgárok! Hasonnát benneteket az a tudat, hogy a szabadelvűség eszméje teremtette meg a magyar államot s hogy a szabadelvűség eszméje fogja azt fentartani. Ezért az eszméért lelkesedni nemcsak dicsőség, hanem hazafiai kötelesség is.

Az országnak erős többségre van szüksége, hogy a közel jövő fontos kérdéseit sikerrel megoldhassa még Magyarország javára és boldogságára. E többség hű lesz azokhoz az elvekhez, a melyeket a mostani választási campagne alatt kifejtett. A holnapi nagy napon a szabadelvűség fényes győzelmét fogja hirdetni a polgárok itélete.

Politika.

Dr. Drakulits Pál programbeszéde. A nemzeti párt zombori képviselőjelöltje, dr. Drakulits Pál folyó hó 25-én tartotta meg programbeszédét a Szent-Háromság-téren. Az ellenzék már napokkal ezelőtt hirdette, hogy ez alkalommal valóságos népgyűlésnek lesz tanuja Zombor városa, hogy az ellenzék teljes erejével ki fog vonulni; az meglehet, hogy ez utóbbi megtörtént, ámde éppen az a körülmény, hogy a mikor teljes erejét akarta bemutatni, csak oly kevés választó jelent meg, mutatja, hogy az ellenzék ügye nem valami fényesen áll. Dr. Drakulitsért egy 45 tagu bandérium s két négyes-fogatokon a párt vezetői mentek el. 11 órakor érkezett meg Drakulits a Szent-Háromság-térre, hol pártlívvei lelkesen megéljenezték. Nagy arányu programbeszédet mondott előbb magyar, majd szerb nyelven. Hosszan fejtegette a gazdasági kérdéseket s világosan kijelentette, hogy a revíziót követelni fogja, ezzel is bebizonyítván azt, hogy a néppárt a nemzeti párttal szoros barátságban áll.

Néppárt Rigycán. Mint értesülünk Rigycán Balassi N. plébános néppárti programmal képviselőjelöltnek lépett fel.

A verbászi kerület. A verbászi kerületben — mint már említettük — Issekutz Győző nemzeti párti programmal fellépett Kozma ellen. Issekutznak segítségére jött a mult héten Apponyi. Apponyi ugyanis lent járt a verbászi kerületben, több községben beszédet mondott. Kozma iránt a bizalom rendíthetetlen s így természetesen a megválasztása is bizonyos.

Hirdetmény. A folyó évi október 28-án Zomborban megtartandó képviselőválasztásra vonatkozólag, a pártok felvonulása, elhelyezése és a rend fentartása céljából, az 1874-ik évi XXXIII. t. c. 67-ik szakasza alapján a következőket rendelem: I. A pártok részére elzart helyek: A Széchényi-párti választók gyűlékezési és tartózkodási helye: a Szent-György-tér, a főutcának a Koszanits-féle ház sarkától a Millassevits-fele ház sarkáig terjedő része és a bajai utcának a nagy szerb templomtól a Nikolits-féle házig terjedő része leendő; a Drakulits-párti választók gyűlékezési és tartózkodási helye: a Szent-Háromság-tér és a Szent-János-utcának a r. kath. templomtól az árva-házig terjedő része leendő. II. A pártok felvonulása: A Széchényi-párt Cservenka külváros és Felsőváros-hoz tartozó választói a bajai-utcán, a Szelenese és Bánát külvárosi választók pedig a főutcán vonulnak be a választóhelyre; a Drakulits-párti Bánát külvárosi választók a Zrinyi-utcán, a Szelenese külvárosi

választók a Trefort-utcán, a felsővárosi és a Cservenka külváros-hoz tartozó választók pedig a Szt-János-utcán vonulnak be az első pontban meghatározott gyűlékezési helyükre. III. Egyéb rendfentartási intézkedések: A választóknak az első pontban megállapított gyűlékezési helyekre való felvonulása kocsikkal és lovasokkal meg nem engedetik. A pártok részére a jelen hirdetmény első pontjában fentartott helyek, csakis a képviselőválasztói jogosultsággal bíró polgárok elhelyezésére szolgálhatnak; minek folytán a Szt-Háromság-téren, a Szent-János-utcának kijelölt részén, a bajai-utcán, a Szent-György-téren és a főutcának kijelölt részén, a választói jogosultsággal nem bíró egyéneknek csoportosulása és a választó polgárok közé vegytlése szigorúan tiltatik. A Széchényi-párti választók a városháza keleti kapuján, a Drakulits-párti választók pedig a nyugati kapuján vonulnak be a szavazóhelyiségekbe. A városháza udvarán és annak folyosóin csakis a szavazásra felvonuló választók tartózkodhatnak, ezek is leszárazás után azonnal rendes gyűléshelyükre távoznak, hogy az utánuk jövő szavazók akadálytalanul juthassanak a szavazó küldött-ségek elé. Kelt Zomborban, 1896. évi október hó 24-én. Dr. Alföldy Gedeon, választási elnök.

Ujdonságok.

Athelyezés. A temesvári postaigazgatóság ifj. Tyepliczky István postatisztet saját kérelmére Nyitráról Zomborba helyezte át.

Előmunkálati engedély. A kereskedelemügyi miniszter dr. Dimsits István budapesti ügyvédnek a Baracska-tól Csataalja, Dautova, Szantova, Bégreh, Kolluth, Bezdán és Monostorszegh községek érintésével a m. kir. államvasutak Zombor állomásáig s ezen vonalból Bezdánnál kiágazólag Kis-Közseg (Batina) irányában a Duna partjáig vezetendő helyiérdekű vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

Iparoktatási főigazgató. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a hazai iparoktatási intézetek feletti főfelügyelet gyakorlására szervezett főigazgatói állásra Mártonfy Márton kir. tanácsos, tanfelügyelőt nevezte ki s elrendelte, hogy működését f. é. november hó 1-től kezdje meg.

Éjjeli szolgálat a postán. A képviselőválasztási mozgalmakra s a holnapi választásra való tekintettel a helybeli postahivatalnál a távirda osztályon már e hó 23-tól éjjeli szolgálat is van. Az éjjeli szolgálat e hó 30-ig tart.

Házasság. Földváry Mór, zombori gépkereskedő, e hó 25-én délelőtt kötött házasságot a zombori anyakönyvvezető előtt Spitzer Julia kisasszonnyal, Spitzer Jakab gabonakereskedő leányával.

Kitüntetett kiállító. A baromfi-kiállítás zsűrije Szokolovits György bajai tenyésztőnek keringő galambokért milleniumi nagyermet, ezenfelül nagy kollekcioért és kiválóan jól sikerült tenyésztésért diszoklevelet ítélte oda.

Eljegyzés. Deutsch Mór Budapestről eljegyezte Káhn Lujza kisasszonyt, Káhn H. zombori órák és ékszerész leányát.

A „BÁCSKA“ tárcája.

ÉLETVIHARSÁN.

III.

Derengés.

(Vége.)

El is feledek magammal foglalkozni, pedig oh ez az áldott szabadság, a kóház börtönéből való menekülés, ez az éltető balsamos levegő első beszívása, az ozonnak hatása a tavaszi lágy szellő által mozgatott zöld gallyakra, a kék levegőjű ég első megpillantása, mindez és sok más, mely az első jó benyomást tette reám, olyan boldogító érzetekkel töltötte el keblemet, melyeket leírni nem, csak átérezni tudok. De az érzelem szárnyat kapott, magasra vitt, elszédített. Elbágyadva is az a gondolat állt meg agyvelőmben, hogy kincs, gazdaság, a bőségben való uszás, az iny-csiklandozása, hir, dicsőség, fény és pompa, az uralommal együtt, csak másodrendű javak, míg a viláosság, a hő, a tiszta levegő, egyszerű egészséges táplálék*, az egészséges ember életkincsei és fő szükségletei. Nézetem, csak nézetem fel a magasba, a fák zöld gallyain körösztil nézetem a kék égbe s felemelvény szivemet is sursum corda, úgy tetszett nekem, mintha az éltető verőfényben, minden mozogna, élne körülöttem és engemet is mozgatna.

Ugy tetszett nekem, mintha a pillék szárnyra kelt virágok lennének, a virágok pedig nyugvó pillék. Ugy tetszett nekem, mintha engem is, a körülöttem fekvő tárgyakat is, valami tündér bűvös varázs-vevője érintett volna. Ugy tetszett nekem, mintha színarannyal, szin-

* Hogy mi a jó táplálék, arról most itt ne vitatkozzunk, csupán csak röviden említsük meg, hogy Ceylon szigetén a méh a jó táplálék, míg Uj-Kaledóniában a pokok. Birnában, Siámban az állóvízben élő rovarok tojásait és álcáit eszik. A bushmanok Dél-Afrikában, de Ausztrália benszilított lakói is fátörökkel és hernyókkal táplálkoznak s ez nekik jó s egészséges étel. Sáska és cserébogár is lehet esemege, csak szokni kellene hozzá, ab inuenta acetate. A nyálkás osztriga mennyivel jobb ezeknél? London utcáin ezeknél csunyalább eszágát ettem magam is.

ezüsttel, a szivárvány hét színével borított lett volna minden tárgy körülöttem és bűbajosan tündöklött volna. Nem győztem betelni a sok szép látványossággal. Vágyó tekintettel gyönyörködtem minden tárgyon, a por-lepésen, még a föld göröngyén is vettem észre szépséget, ki előbb világszépsegek mellett egykedvűen haladtam el.

A fák lehajló gallyain átszűrődő világos égi fény pedig úgy tűnt fel szememben, mintha egy-egy darabka kek ég volna lampionok alakjában a fára függesztve. Boldog voltam. Ha a fának meg volna még az a csodás ereje, mint Midás király korában, akkor megszólaltatva leveleit, elmondanák, hogy itt alattuk a padon egy boldog ember nagy boldogságot érzett át.

Egy ideig mintha csak ide ékelt fészkeim lett volna az a pad, a melyre először leültem a széles út mellett, de később megittasulva a gyönyörtől, nem bírtam el tovább ezt a boldogító érzetet s mintha nagy dologtól lettem volna fáradt, illatártól részegülve, ballagtam fel lakostályomba, hová csak loppal tekint be a napsugár. Elég volt a jóból egyszerre eunyi is. Hullámozgék a tömeg tovább-tovább en a nyugalom után vágyom.

Nyugvás közben arról elmélkedtem, hogy a művészek is a természet szépsége ad tárgyat, lelkesedést, az ipart, szorgalmat és kereskedést is a természeti erők felhasználása fejleszti.

Két nappal később, tehát a 13-ik napon már Bécs utcáin szabadon sétáltam és kocsikáztam Dornbach-tól a Práterig és vissza legényesebb nap déli óráiban. A kocsiból szabad szemmel olvashattam a tarkán terpeszkedő, lepedőnyi hirdetési ponyvákot.

Felkerestem, hogy viszontláthassam azokat a kedves emlékü helyeket, melyek a bécsi világiállítás ideje óta (1873.) képezik szebb emlékeimet, mikor a fényesen gazdag és nagy császárvárost három hétig meglaktam. Mindez a nagy változás május 7. napjától 20. napjáig történt meg rajtam.

Kimenésem ezen első örvendetes napján ellátogattam orvosomhoz, nagy bajomban mindennapi látogatomban, a szerencsés és selyemkönnyű kezű nagymesterhez, kire mindig hátaltelen fogok gondolni, kinek nagy lekötöttje lettem, mert visszaadta a szemem vilá-

gát, azt a kincset adta vissza nekem, melyet Isten adott, de melyet a kór elvett. Hála és köszönet neki ezerszer.

Dr. Fuchs a tudományos buvárlatok magaslatán áll. Az ő bírásáért, mint a szenvedő emberiség megbámult nagy szellemének maradásáért, Bécs tűzdöött Britszellel, mert mint torony tűnt ki a nagyok között is. Hire általam is zendüljön még messzebbre.

Igaz van Vadnaynak, hogy „a nap egyszerre csak a föld egyik felét világítja be, míg a kánelme mind a kettőt“ s ha a közmondás szerint: a lí vassal dolgozik, hat, a rézzel dolgozó, négy, az ezüst munkás két lovon jár, akkor kívánom, hogy az én jó orvosom is, finoman metsző vasával, vasmunkás legyen s mindig hat lovon járjon. Ha továbbá Moltke tábornoknak igaza van, midőn mondja, hogy a milliók megszerzéséhez négy G szükséges: Genie, Geduld, Geld, Glück, akkor az én nagy jótévőm is milliomos lesz, mert a négy G-t bírja.

Mikor pedig Bécsből Budapestre egy napfényes májusi szép napon gőzhajón leutaztam, a legszebb panorámákat mosolyogták szemembe a zöld burokkal fedett hegyek és virágos keblű völgyek, a hegytövek mentén hőmpölygő szőke széles, ezüstfényes Dunaszalag és a kicsiny vizágak; Heinburg, Dévény, Pozsony, Visegrád, Esztergom és Vác, no meg a mi aranyos ezredévi kiállításos fővárosunk is, milyen pompásnak tűnt fel nekem.

Junius 8 án már Budapestén vágyó tekintettel gyönyörködtem a diszbandériumok ünnepélyes felvonulásán. Bár még nem lett volna szabad, feltettem a szemtűveget. Nem mulasztottam el azt a szemképrázatot látványt, mely egy ezredév végén csak egyszer káprázta, hogy azután tűnő meteoroként eltűnjék. A Lipót-köruton néztem a meszeszertien elvonuló, megelevenedett fény-pompát, új sógorágom, a Hagenmacherék malom épületeiből, hol az I. emeleten 34 ablak állt egymás mellett a rokonság rendelkezésére. A további emeleteken s a földszinten a tisztviselők kara, a munkások és más üzleti összeköttetésben állók fogtak helyet.

Igen jól látam a színek játékát, a nemes ércek fényes villogását és a drága ékkövek szuró csillogását. A távoli magyar regevilágba képzeltem magamat. Cak

Előmunkálati engedély. A kereskedelemügyi miniszter a pancsova-petrovoszellői helyi érdekű vasút részvénytársaságának a pancsova-petrovoszellői helyi érdekű vasút „Pancsova-Temespart” állomásától Titelig, másfelől Nagy-Becserekig vezetendő helyi érdekű vasútvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

Előleges színházi jelentés. Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a városi színházban f. évi november 14-én kezdődő színelőadásokra a bérlet aláírását megnyitom. Egyben van szerencsém társulatom névsorát, valamint a városi színház munkatervét bemutatni. I. Gyvezetőség. Kunhegyi Miklós igazgató, rendező. Kömley Gyula rendező. Leövey József igazgatói megbízott, titkár. Várady Aladár karnagy. Buresch Jenő zenekar igazgató. Pálffy Boldizsár ügyelő. Arányiné Carola sugó. Igmándi Ferenc festő, színbárgazda. Mayer István ruhataros egy segéddel. Mészáros Sándor kellekes két segéddel. II. Előadó személyzet. Hölgyek: Hevesi Janka operette coloratur énekesnő. Holeczy Ilona, fiatal hősnő s szende színésznő. Kápolnai Irén, szende s társalgási színésznő. K. Tarnay Leona, operette soubrette s népszínmű énekesnő. Lipsey József, operette soubrette énekesnő. Milassiné Nagy Mari, dramai hős és szalon anyaszínésznő. Szelényi Emília, operette comica s anyaszínésznő. Tomcsányi Rusika, naiva és énekesnő. V. Takács Mariska, naiva és énekesnő. B. Homoky Anna, Fay Ida, Fekete Ilona. Ferenczy Juliska, Karácsonyi Mariska, Pataki Irén, Szelényi Blanka, segédszínésznők és kardalosnők. Urak: Balog Árpád, népszínmű bariton s társalgási színész. Ferenczy Frigyes, operette buffó és komikus. Igmándi Ferenc, kedélyes apa s komikus. Kemény Lajos, operette bariton s hős szerelemes. Kömley Gyula, operette buffó s jellemkomikus. Kunhegyi Miklós, apa s társalgási színész. Leövey József, dramai apa és jellemszínész. Nógrády János, tenorista. Palágyi Lajos, lyrai szerelemes és bonvivant. Rátkay Sándor, szalonkomikus és naturbursch. Latabár Árpád, Miksai József, Pálffy Boldizsár, Soós Karoly, Székely Sándor, Török Géza, segédszínészek és kardalosok. 12 tagból álló saját színházi zenekarom Szíre kerülnek ez idejben: Arvanybaj, Becsület, Brigita, Bivós vadász, Bányamester, Bánk-Bán, Blitzweiss Kóbi, Béni bácsi, Csók, Citerás, Csak párosan (Hotel de Libre Echange), Durand és Durand, Fanchon asszony leánya, Furesa háboru, Figaró házassága, Gyerekasszony, Garasos alispán, Honthy háza, Holtomiglan, Helyettes, Híves, Kis alamuzsi, Klári 28 napos fegyvergyakorlata, Királyi dragonyosa, Komédiásnők a táborban, Kapitány kisasszony, Koldusdiák, Két szerelem, Keresd a szíved, Két táska, Két örömnapp, Kis lord, 3 Kázmér, Libapásztor, Mintaférj, Napraforgó, Orpheus az alvilágban, Othello a velencei mór, Paraszthelet, Párisi élet, Papa felesége, Rika, Szegény Jonathan, Szultán, Századvégi leányok (Demi vierges), Szerelmek bolondjai, Szerelmek iskolája, Siroki románc, Télen, Tata Toto, Utolsó szerelem, Vigécek, Virágcsata, Zsolt vezér ifjúsága. Bérletárak 20 előadásra: (Pályoly 70, illetve 60 frt). Körszék 16 frt. Zártszék 12 frt. Igazgatói teendők, valamint bérletdíszszek kezelésére Leövey József színházi titkár nyert felhatalmazást. Zombor, 1896. október 30-án. Kunhegyi Miklós, a városi színház igazgatója.

Gyászhir. Vettük a következő gyászjelentést: Oláh János és neje Boross Janka mint szülők, dr. Oláh Béla és neje Nagy Blanka, Oláh Aranka és férje dr. Béczásy Gyula, Oláh Zoltán és neje Lux Katalin, Oláh Ida és Oláh Andor mint testvérek, sógor és sógorok, úgy szintén számos rokonok nevében mely fájdalommal tudatják, forrón szeretett fiak, testvérek, sógorok Oláh Kálmán segédjegyzőnek f. hó 19-én esteli fél 6 órakor rövid szenvedés után életének 25 ik évében történt gyászszos elhunytát. A megboldogult földi maradványai f. hó 21-én d. u. 4 órakor fogtak a ref. egyház szertartása szerint a bibarmegyei közpórházból a várad-olaszli nagytemetőben örök nyugalomra tetetni. Mely végtestszegtetelre az elhunyt rokonai, barátai tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1896. október 20. Beke poraira!

Esküvő. Bácskay József tart. honvédbadnagy, ó-becsei levéltárnok, csütörtökön délután veteti oltárhoz Nyitray Eteleka kisasszonyt, Balaton Géza nyug. tanító gyámleányát.

ugy tapadt a szem a fényes tárgyakra, hogy a tekintetet le sem vehettem azokról, hasonlóképen, mint mikor a nap fénysugarai lánzsáelre, buzogánygömbre és sisak tetejére gyílye táncoltak, egyik sugar a másikat taszigalta lefelé, de a fényes tárgyak alája nem akart egy napsugár sem kerülni, csak fenmaradni, ha szűkes helyen is, csak fenmaradni.

A nagyszerű villásreggelinél s az ezt követő estebénel újbol megismerkedtem az egész családdal, melyet egy a lakodalmi ünnepélyt megelőző ó-német szokás szerinti Polter-Abend-en, valamint Irén unokahugomnak mult öszön tartott esküvőjén csak homályba burkoltan lattam. Es csakugyan a mi nagyon érdekes, új ismerőseimmel újra kellett ismerkednem minden esetben.

Allandó ólomszinek helyett, a kék mennyboltozat aranyos szigetel, maga az egész csillagsátor látása, gyönyörbe ringatta lelkemet. A csillag remegése, bárányfelhők uszája az égen, a vizespepek gyűrűvetése a vízben, a falevelek rezgő játéka, széllel enyeltése a légben, a mosoly kis gödröcskéi a földön olyan érzéseket keltett bennem, hogy sok szin és keverékre volna szüksegem, hogy azt a képet változthassam, a mint azt én lattam, de akkor is szin és esetet csakhamar felmondanak a szolgálatot, mert olajfa levelek ezüst hamvát, rózsaszirmok annyi színárnyalatát, vajjon melyik művész volna képes lefesteni?!

Most itt vagyok, az életnek, a társadalomnak, a hasznos tevékenységnek visszaadva. Ezt az utolsó nélkülöztem leginkább.

A lombok alá húzódtam jó barátim társaságában akkor, mikor az iskolai vizsgálatok idejében én is le akartam tenni előltűk, az életben hát ismételve, az én vizsgámat az irás és olvasásból. Csarsch Sándor barátunk szülőjében tartottunk baráti összejövetelt, kedélyes lakmározással.

A nap épen bunyóféiben volt és biborosan pompázó palástját tergettette szét az égen, az Alföldön ritkaság számba menő, nagyra nőtt fenyőfák duslevelű zöld gallyai közt arany brokátot himezve s az asztal körül szolgálva settenkedő szép kis sokak lánynak jellegzetes tungpillangóit csillogtatva. Ezt az ünnepélyes alkalmat

Késői szerelem. A zombori anyakönyvvezetői hirdetések között, a városbáza kapuja alatt, egy érdekes kibírdetés olvasható. A véglegén nem kevesebb mint 73 éves, a menyasszony pedig éppen hatvan tavaszt látott már. Sümegei István zombori ács és Gyuracska Julia a boldog jegyesek. Nem csoda, ha egyszer ilyen az ősz! Virágzik az almafa, virágot fakaszt az orgona és virág fakad a 73 esztendő szivekben is. Szinte azt hinné az ember, hogy tavasz van és nem ősz!

A kereskedelmi és iparkamara ülése. A szegedi kereskedelmi és iparkamara 1896. évi október hó 29-én délután fél 5 órakor saját helyiségében ülést tart. Az ülés tárgysorozata a következő: 1. A jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése. 2. Elnöki jelentések. 3. Titkári jelentés az iroda tevékenységéről. 4. Interpellációk és indítványok. 5. Kereskedelemügyi miniszter ur 27375. számú leirata a szegedi szövetkezetek által kért újabb kölcsönök ügyében. 6. A kereskedelemügyi miniszter ur 44345. számú leirata, melylyel véleményes jelentésre megküldi Tömörkényi közösg piaci helypénz-szabályzatát. 7. Az elnökség előterjesztése a nyugdíjalapból székbeépítés céljára fölvetett kölcsön ügyében. 8. Az elnökség előterjesztése a kolozsvári kamarai értekezlet azon határozatáról, hogy az 1897. évi kamarai értekezlet Szegeden lesz megtartandó. 9. A budapesti kamara átírata a kamarák kiállítás költségeinek fedezése ügyében. 10. A bródi kamara átírata az orosz vasuti tarifa-bizottságnak a kivitelre káros határozatával szemben való állást foglalás ügyében. 11. Az osztrák-magyar bank szegedi fiókintézetének átírata váltóbírálok ajánlásáért. 12. Az osztrák-magyar bank szabadkai fiókintézetének átírata váltóbírálok ajánlásáért. 13. A palánkai részvénytársaságok kérése az ottani járásbírósi székhez szaporítására vonatkozó fölterjesztés pártoláásáért. 14. A szegedi női kereskedelmi tanfolyam igazgatójának átírata tanpénz-össztűndijak engedélyezéséért. 15. A IV. országos ipartestületi gyűlés jegyzőkönyve. 16. Ujvidék város rendőrkapitányi hivatalának átírata az újvidéki kőművesek és ácsok betegsegélyező pénztára alapszabályainak véleményezése ügyében. 17. Az országos iparegyesület felhívása. 18. A magántisztviselők országos kongresszusának átírata. 19. A zentai iparos és kereskedőegylet továbbképző tanfolyamának kérése segélyezéséért. 20. Az iparos ifjak országos egyesületének kérése milleniumi ünnepélyének segélyezéséért. 21. A takácsipari szövetkezet ügyéhez Pollák Sámuel és Grünner szegedi cég beadványa. 22. Több törvényhatósági ipartanács tagjainak megválasztása.

Az átfutó kezelés ellenőrzése. Rakovszky István, az állami számvéviszők elnöke, zárszámadási jelentésében az ugynevezett átfutó kezelés ellenőrzését kezdeményezi. Ezt éppen olyan ellenőrzés alá kívánja venni, mint a valódi bevételeket és kiadásokat. Az állami számvéviszők eddig csak kivonatossan értesült az átfutó kezeléssel és csupán akkor, midőn minden rendelkezésre álló idejét a zárszámadások szerkesztésére kénytelen fordítani, jövőre azonban tárgyalást indított a számvéviszők elnöke az iránt, hogy az átfutó tételekről már évközben nyerjen tételenkinti részletezés mellett értesítést. E tárgyalás eredményéről annak idején jelentést fog tenni a törvényhozásnak.

Értesítés. Az építő iparosok számára rendezett teli tanfolyamra a budapesti állami iparisiskolában (Budapest, VIII. ker. Népszínház-utca 8. sz.) a beiratások már megkezdődtek s november 6-ig fognak tartani. A tanfolyam célja a kőműves, ács és kőfaragó iparosoknak oly rendszeres szakképzése, a mely őket szakmájukban önálló, ántudatos működésre képesítse. A tanfolyam négy teli félévre terjed s évenként november elejétől március hó végéig tart. Tanulokul felvételtnek olyan, a 15. életévet betöltött kőműves, kőfaragó- és ácssegédek és tanoncok, a kik folyékonyan írni, olvasni és számolni tudnak s legalább egy évig működtek a gyakorlatban. A beiratkozásnál szükséges iratok: 1. A végzett iskoláról szóló bizonyítványok. 2. Hivatalosan hitelesített gyakorlati bizonyítvány vagy munkakönyv. 3. Erkölsi bizonyítvány. 4. Orvosi és himlőoltási bizonyítvány. A beiratási díj 2 frt, a tandíj 10 frt.

Új hetilapok. O-Becsen két új lap jelent meg. Mindkettő szerb nyelvű. Az egyiknek címe Vojvodjanin, másik lap címe Zorkol.

használtam ki, kérve a szives házigazdát, adjon egy újság lapot a kezembe, lássam már, hogyan áll a világ? Elért sikereimen örvendő barátaim tudták már, hogy az előirt hat hét már körülbelül letelik s én az irás-olvasáshoz a szemüveget feltehetem, mégis megleptem őket. Az apró hirdetések legapróbb betűi szolgáltatták a próbát. Mindannyiunk közös öröme, a vizsga kitűnően sikerült s nem egy szellemes felkészítőnek vált motivumává.

Hat év alatt nagyon megváltozott a világ körülöttem. Mondhatom. Többeknek nem is akartam megmondani, mennyire megviselte, megkoptatta őket az idő. Hiszen nekem sem volt kellemes — az első tükörbe való tekintés.

Utazási emléktárgyaim, az utazásaimról hozott képeim is kiemelkedtek a feledés homályából s mintha csak üdvözölni siettek volna engem, tolongani látszottak felém, melyiket nézzem meg előbb. És én megnéztem valamennyit, a legnagyobbtól a legkisebbig, örültem szerető szülőként, ki valamennyit sorba csókolhatja hosszú távollét után, a legnagyobbat is, a legkisebbet is.

Turva a könyvtáramat, ezt a sokáig hűtlen maradt jó barátomat, végig lapoztam valamennyi képes könyvemet, a diszkidásokat, az utiképeket, Nyugat és Kelet országainak térképeit, az én régi jó ismerőseimet, melyekről álmodtam, melyekről gondolkoztam magános órámban s a melyek tárgyalását olyan szívesen vettem elő társaságban, szőnyegen forgásukkor. Képek nézése, előkészítő iskola volt nekem az olvasáshoz.

Az után, csoportolásoknál, a régi arcokat, vonásokat akkor is megismertem, ha az idő erősebben is körvonalazta már, akkor is, ha az öregek arcán a közeli ényeszet nyomai is látszottak. Utón-utófélen ismerősökkel találkoztam, annak örültem, ha őket előbb üdvözölhettem.

Megláttam azután a pár betes unokámat is, ki öregapávé vénített. Örültem világba lépésének, örültem, hogy fiúnak született, de nem örültem azon, hogy egy létrafokkal ismét felebb hágtam és közelebb jutottam a földbe-eséshez.

Minden, minden szebbnek tűnt nekem ezután, mint a megszokás embereinek s ha a művészet lépcső az

Eltört mozdony. Ó-Becséről írják: A mult héten az esti fél 7 órai vonat éjjel után érkezett be Ó-Becsére. Ennek az oka pedig az volt, hogy a szomoruan döcögő vasparipa Bács-Petrovoszellőnél felmondta a szolgálatot, a gép törést szenvedett. Előbb azt hitték, hogy a szenvedett hiba ki lesz igazítható és kovácsolták is jó ideig, de mikor már látták, hogy mire se mennek, Petrovoszellőről sűrűgyöngyöztek Szabadkára segítségért. A segélymozdony csak éjfél táján érkezett meg és így történt, hogy O-Becsére az utasok csak hajnal felé érkeztek meg.

Szerencsétlenül járt vadász. Ivanits Szvetozár ó-becsei születésű vilóví községi írnök, szerdán vadászni volt a vilóví rétekben. Egy helyen csolnakra ült és úgy indult a vadak után. Feledékenységéből fegyverének ravaszát felhuzva hagyta. Már jó ideig ült lesben, de vad nem jött látóválságra. Egyszerre csak egész közel hozzá egy vad csapódik le, ő gyorsan fegyvere után nyult, de a mint birtelen megrántotta a fegyvercsövét, az elstílt s a serétek oldalba és karjába furdóttak. Tizenhét seréttel, mely az oldalba furdóttól sikerült az orvosoknak kivenni. Állapota elég aggasztó, de valószínű, hogy néhány hét múlva az ágyat elhagyhatja.

Baleset. A napokon Horváth János buzát vetett egy vetőgéppel. Munkaközben Gubincsiket elkapta a gép és jobb karjáról letépte a húst. A szerencsétlenül járt legényt a kórházba szállították.

Részakadt az agyaggödör. Csizmár István 60 éves kishegyesi munkásember pénteken délelőtt kiement a hegyesi agyagos gödörbe, hogy kemencének való agyagot hozzon. Munka közben egyszerre az agyaggödörnek azon része, ahol állt, beszakadt és a szerencsétlen embert a földomlás eltemette; a zuhanásra odarohanó emberek két órai ásás után már csak holtestére akadtak.

Elfogott csaló. Hízel György bács-földvári illetőségű molnár is egyike azoknak a kőrmönfont csalóknak, ki hamis bankokban utazván, azzal csapja be hiszékeny polgártársait, hogy bizonyos összegű jó pénzért tizszer annyi hamisat fog adni, s mikor a jó pénzt megkapja, akkor aztán megugrik. — A mult héten azonban megjárta: egy reggeli gyorsvonattal ugyanis egy gazdag szerb parasztagzával Ujvidékre utazott, hogy ott adjon a gazdának 607 frt jó pénze helyébe 6000 hamisat. — Hízel uram a piacon azzal hagyta hátra a gazdát, hogy most elmegy a pénzért, csak várjon rá. A „Teve“ vendéglőnek azonban csábító cégre van, betért hát Hízel uram is egy pohár borra, pohárból azonban litérek lettek, aminek következménye viszont a berugasz lón. Részeg fejlel aztán szőri kezdte a paraszt gazda 600 frtját. A rendőrségnek költelezése szemet szurván, kitérdőre vonta öklmét; a borban lévén az igazság, csakhamar bevallotta tettét s így történt az a dolog, hogy a paraszt gazdát is egy koustabler fogta karon s vezette el a piacról.

Mérgezés tréfából. Topolyáról írják: Mult kedden gond nélkül játszódozott az utca közepén a 4 éves Szabó Kálmán kis pajtásaival, midőn arra ment egy Gogolyák Panna nevű 14 éves leány és birta, hogy menjen hozzájuk, és mivel a kis fiu nem akart, cukrot ígért neki. Erre a gyermek vele ment és követelte az ígért cukrot, mire a könnyelmű leány, hogy a kis fiut megtrefálja, egy nagy darab nedves mosósódat adott neki cukor gyanánt, amitől a szája rögtön habozni kezdett és vért köpött. Akkor a leány a síró gyermeket felkapta és szűlei házához vitte, hol a kis kapu belökte. Az ily módon megmérgezett gyermek állapota, a rögtöni orvosi segély dacára veszélyes.

Művészet és irodalom.

Klasszikus Arany Biblia cím alatt pártalanul fényes díszmunka van sajtó alatt. A mult két hatalmas folio kötetből fog állani. Az első kötetet, mely az üdv-ó-szövetségi történelmet, Izrael viszontagságos életét adja, a Szentírás elbeszélése szerint, a modern kutatás vívmányainak felhasználásával Dedek Crescens Lajos; a második kötetet, az új-szövetséget és Jézus Krisztus életét, Hock János írta. Szerzők a művelt nagy közönség fejlett igényeinek óhajtanak e kiváló biblikus

istenséghez, akkor a jó szem is bizonyára lépcső, a földi boldogsághoz.

Ismételve és sokszorososan átéreztem a szerb költő mondását, melyet dr. Pavlovits Jenő barátom a „Rózsák“ban ilyen szépen ad vissza:

„Oh mi szép
E világ!
Ott egy patak,
Itt virág.
Ott vetés — itt
Ültetvény.
Ottan árnyék
itt napfény.
Itt . . .
. . . egy domb
Ott . . .
. . . egy lomb.“

Monte Christóval jól esik felkiáltanom: enyém a világ! De hozzá tehetem még azt is: enyém lesz a szívet lelkét nemesítő munka is, mert e nélkül tires az élet. Keserű tapasztalásból, vigaszul mondhatom minden a dologban görnyedőnek, hogy mindig jobb a nehéz munkától nagyon elfáradni, mint a társadalomban akár fölényes helyzetben is, folytonos téltétségben tespedve és elsenyvedve, unatkozva élni, ha uri fogaton is ülvé, ha aranyos ruhában is járva, ha tágra is nyíltk előtted minden kapu és kebel, mert e tekintetben adjatok velem együtt igazat. Muszliheddin, Szádi perzsa költőnek, ki már hat századdal ezelőtt mondotta: „Saját kényerét egészségben enni és földön ülni jobb, mint aranyos övet viselni és szolgálatban állani.“

Sokáig álltam én a balsors szolgálatában. Kétegettem is már többször valónak venni az ilyen sorvátozást. Emlékeztette lesz azért nekem mindig ez a nehéz idő, de emlékeztette lesz nekem mindig, a világosság újbóli első derengése is.

Dixit Dominus: fiat lux . . .
Egy képet tartok szobám asztalán, aranyszélű vastag üveglap alatt. Naphosszat megannyiszor akad meg a nemes vonásokon tekintetem. Ez a kép a dr. Fuchsnek arcképe.

Vértési Károly.

művel ele hercegrin bácsi érse munkához s a legsz melléklet A műmelle Carlo Doid mutatják t fűzet mos.

Pár belső dolg elintézését tapasztalata s a legjeles Codex“ című hó folyamán felhívásában szerző: „Vetel, a társ fegyveres e meg a törvé lóra itélk ben, aki a bűntéssel delmezi a becsülettel de szüksege lomtól, ane iránt való párbajnak nem kell sz hogy ezt t ember inkat nek, mint a megszüntetu viszonyai k korlátozni e határozotam. Thomas, O megrom es szabályoka. jelenli 8—10 tőtenete. P Codex. (A p segédek és párbajok. A becsületbíros Jegyzőkönyv. A kard-, v t cs. és kir. bemutatva. A — bizonyos 20 kr ajánla a szerző, O 22. sz. alá, hez intézendő

Ország

eseménye. Er az Ország-Vi száma. Arról játszódozt le sikerült képek kivirt a brassó oszlopot, foly ezredéves orsz véltelben bemu magyar tud. Cikkeit és ver Francé Raou, Közöl két ki Claudetól, egy élénkek. Az ilyen változato képes lap. Ar vánaatra ingyen utca 7. szám.

Irta

Vadászok
Az ősz esős és
hogy zörögtes
esőségek miatt

A majdné
volt, mint vala
miatt a magas
orrunkat, a buz
és az átazott f
a folytonos ara
gult kutyak a
vadászok szük
testileg és lelki

A vacsor
teremben a lott
kodta az ajtó
sebességgel fo
kiki arról, a m
ták fűszerezni
ról volt szó.

Már-már e
fiatal hölgy, ki
maradt nevéjén
ből készült gy
látott, anélkül,

Es miután
mondta: „Mond
Ugy látszik mi
elpirult, aztán
kezdé beszédje
kellene mondán
össze. Akkor m
való visszaemlé
sírok, valahány

müvel eleget tenni. Az első kötethez Vaszary Kolos hercegprímás, a másodikhoz Császa György kalocsabácsi érsek irt előszót. A három szíben nyomott disz-munkához, melynek címlapja mintegy 20 színt tüntet fel s a legszebb Corvin-kódex után készült, 126 színes mű-melléklet és igen gazdag kivitelű családi krónika járul. A műmellékletek Rubens, Rembrandt, Michel Angelo, Carlo Dolci, Champagne, Veronese stb. klasszikus műveit mutatják be teljesen hű és igaz másolatokban. A minta-füzet most, az első kötet még karácson előtt jelenik meg.

Párbaj-Codex. Clair Vilmos, a Budapesti Napló belső dolgozója, aki eddig már közel 800 párbajügy elintézésében vett részt, ezen a téren szerzett bőséges tapasztalatai, valamint évek során át gyűjtött feljegyzései s a legjelesebb külföldi forrasmunkák alapján „Párbaj-Codex“ cím alatt könyvet irt a párbajról, mely november hó folyamán jelenik meg. Az érdekes munka előzetési felhívásában, melyet most tettünk, ezeket mondja a szerző: „Valahányszor a párbaj egy-egy áldozatot követel, a társadalom mindig ellene fordul a becsületgyegek fegyveres elintézésének. De azért a becsületet nem védi meg a törvény. A gyilkost, aki megöli embertársát, halálra ítélik vagy fegyházba zárják. Azt a gyilkost ellenben, aki az ember morális élete ellen tör, egyszerű pénzbüntetéssel sújtják. Amíg a törvényhozás csak így védelmezi a becsületet s csak így bünteti azt, aki sérti a becsületet, — addig a párbajok nemcsak fölleslegesek, de szükségesek. Isten mentsen meg az olyan társadalomtól, amelynek tagjaiból hiányzik a morális sértések iránt való lovasias érzék. Nem állítom, hogy minden párbajnak van jogosultsága. Azt sem, hogy a párbajokat nem kell szűkebb korlátok közé szorítani. De tagadom, hogy ezt törvényes intézkedésekkel el lehet érni. Az ember inkább engedelmeskedik a társadalmi törvényeknek, mint a büntető codexnek. A párbajokat tehát nem megszüntetni, de korlátozni kell. Ez a társadalom mai viszonyai között tökéletesen elég. A párbajokat pedig korlátozni csak szigorú párbajszabályokkal lehet. Ezért határozom el, hogy Chateauvillard, Du Verger de Saint-Thomas, Chapon baró, Hergell stb. kútfők nyomán megírom és kiadom „Párbaj-Codex“ címmel a párbajszabályokat.“ A könyv november hónapban fog megjelenni 8—10 iven, a következők tartalommal: I. A párbaj története. II. A párbaj és a törvények. III. Párbaj-Codex. (A párbaj általában. A sértés. A feyverek. A segédek és tanúk. A párbaj nemei. A kard- és vitőpárbajok. A pisztolypárbajok. Rendkívüli párbajok. A becsületbíró. A párbajbíró. A feyverbíró. A feyverbíró. A feyverbíró.) IV. Példák. V. Nevezetesebb párbajok. A kard-, vitő- és pisztolypárbajok összes nemei Erdélyi cs. és kir. udvari feyképész illusztrációban lesznek bemutatva. A Párbaj-Codex ára 1 frt. Aki a könyvnek — biztosság okáért — ajánlottan való küldését kívánja, 20 kr ajánlati díjjal többet fizet. Az előzetési pénzek a szerző, Clair Vilmos címére, Budapest, IX., üllői-ut 22. sz. alá, vagy a „Budapesti Napló“ szerkesztőségéhez intézendők.

Ország-Világ. A nápolyi herceg esküvője a hét eseménye. Erről emlékezik meg négy igen csinos képben az Ország-Világ, legjobb képes hetilapunk legutóbbi száma. Arról a felejthetetlen ünnepről, mely Párisban játszódott le az orosz cár látogatása alkalmából, szintén sikerült képeket közölni az Ország-Világ. Bemutatja azonkívül a brassói Árpád emléket, a kolozsvári vértanu oszlopot, folytatja nagy feltűnést keltő képsorozatát az ezredéves országos kiállítás zsűri tagjairól s eredeti felvételben bemutatja az Uj-Guineába felfedező utra indult magyar tudós, Biró L. a vad afrikai népek között. Cikkeit és verseit irták Váradi Antal, Adorján Sándor, Francé Raoul, Csukásy Jenő, Carmen, Pásztor Árpád stb. Közül két kitérő francia regényt is: egyet Tilliar Claudetól, egyet Delpit Alfrédétől. Rovatai gazdagok és élénkek. Az Ország-Világ, a mellett, hogy hétről-hétre ilyen változatos lapot ad olvasóinak, a legolcsóbb magyar képes lap. Ára negyedévre 2 frt. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest V., Hold. utca 7. szám.

CSARNOK.

A FIU ÖZVEGYE.

Írta: Guy de Maupassant.

Vadászat idején történt, a Bauneville kastélyban. Az ős esős és szomorú volt. A lehullott levelek a helyett, hogy zörögtek volna a járókelők lábai alatt, a nagy esőzések miatt rohadtak voltak.

A majdnem egészen lombtalan erdő olyan nedves volt, mint valami fűrészdoboz. Ha beléptünk, úgy az eső miatt a magas fáktól penészes szag csapta meg az orrunkat, a bűzös víz párája, az átázott levelek sokasága és az átázott föld fogadták az embert. A vadász pedig a folytonos áradat alatt meggöngyölve, valamint a lehangult kutyák a testükhöz tapadó szőrükkel, sőt a fiatal vadászok szik s az esőtől átázott ruháikkal, minden este, testileg és lelkileg fáradtan tértek vissza.

A vacsora után egyhanguan játszottak a nagy teremben a lottójátékot, míg kívül a szél erősen csapkodta az ajtókat, a régi szélkakasokat pedig nagy sebességgel forgatta. Aztán a mesélést kísérelték meg, kiki arról, a mit tudott. Végre vadászkalandokkal akarták fűszerezni a beszélgetést, melyekben puskaropogásról volt szó.

Már-már elakartak állani a mulatságtól, mikor egy fiatal hölgy, ki gondatlanul játszott egyik hajadonon maradt néjének kezével, melyen egy szőke hajfűrtök-ből készült gyűrűt pillantott meg s melyet már többször látott, anélkül, hogy csak figyelemre méltatta volna.

Es miután a gyűrűt annak ujjá körül forgatta, mondá: „Mond csak kedves néniém, milyen gyűrű ez? Ugy látszik mintha gyerekhajból volna...“ Az aggszűz elpirult, aztán elhalványodott, végre remegő hangon kezdé beszélni: „Igen szomorú történet, melyet el kellene mondanom. Életem egész sanjarsága függ vele össze. Akkor még igen fiatal voltam és az azon időre való visszaemlékezés oly fájdalmas, hogy miadannyszor sírok, valahányszor rágonolok.

Sokszor hallották tőlem a Santeze-családot említeni, a mely már egészen kihalt. E család 3 utolsó férfitagját ismertem. Mindannyian egyféle módon haltak meg; ezek itt az utolsóinak hajai. 13 éves volt, mikor miattam megölte magát, a mi tudom igen furesán hangzik.

De jaj! ez különös nem volt; bolondok, de kedves bolondok; a szerelem bolondjai voltak. Mindannyian erős szenvedélyeket örökölték, egész lényük erős hajlamokkal bírt a legagyafurább dolgokhoz, odaadó szerelemhez — sőt a bűnhöz is. Ez jellemezte őket, mint sokat a vallási rajongás. Persze, hogy oly egyének, kik hajlammal bírnak valamely trappista kolostorba lépni, egészen más szervezetűek, mint a kötényvadászok. Rokonságukban úgy jellemezték őket: „Szerelmes akár egy Santeze“. Csak rájuk kellett nézni és már tudták, kivel van dolgunk. Mindannyian gondörbűek voltak, mely a homlokot is elfádté, aztán gondör szakaluk, merész, tüzes szemük, melynek tekintete megrendítette és oly zavarba hozta az embert anélkül, hogy tudta volna miért.

Ennek nagyatya, kitől ez emlék származik, kalandteljes élete, párbajokkal és szöktetésekkel telve, tarkázza volt s 65 éves dacára beleszeretett egyik bérleje lányába. Mindkettőt ismertem. A nő szőke, halvány volt és igen meggyerő külsejű volt. Vontatott, bágyadt hangon beszélt és oly szelíd arckifejezése volt, hogy madonnának tarthatták volna. Az öreg földesur magához vette és nem sokára le is bilincseltetett, úgy, hogy egy percig sem lehetett el nélküle. Leánya és menyé, kik együtt laktak vele a kastélyban, igen természetes dolognak tartották ezt, oly annyira hagyomány volt a szerelem ebben a háznál.

Ha a szenvedélyek kitöréséről volt szó, úgy semmi sem lepte meg őket és rejtett hajlamokról, elválasztott szerelmeseikről, vagy bosszúállásról, mint a bűtlenség büntetéséről hallották, úgy mindannyian csak azt mondták: „Mennyit szenvedhetett, hogy annyira juthatott“. És ez volt minden. Szerelmes regények elbeszélésénél gyakran fájdalmas szájalom szállta meg őket és akkor sem mutattak ellenszenvet, ha azok bűnösök voltak.

Ekkor történt, hogy egy fiatal ember, de Gradeille ur, ki őszkor a vadászatra volt hivatalos, a fiatal lányt megszöktette.

Santeze eleinte mit sem látszott törődni a dologgal, mintha semmi sem történt volna; de egy szép napon felakasztotta magát és a kutyáiban halva találták az ebek közt.

Fiának ugyanaz a végzete volt; ő egy párizsi szállóban, utazása közben egy operaeükesnőtől megcsalva, felakasztotta magát.

Egy 12 éves fiút és egy özvegyet hagyott hátra; édes anyám nővérét. Hozzám költözött és atyámmal lakott. Akkor 17 éves voltam.

Nem is képzelhetik, mily csodálatos és korán érett gyermek volt a kis Santeze. Bátran állíthatom, hogy családja valamennyi gyöngéd hajlama, rögeszméje, ő réa, az utolsóira származott át. Mindig gondolatokba volt mélyedve és órákig sétált egymaga a nagy szilfáséjnyában, mely a kastélytól az erdőig terjedt. Ablakból szoktam megfigyelni eme sentimentális fiút, hogy járkált ünneplés léptekkel, kezét hátra téve, lekonyult fejjel, időközönként megállva, mikor fejét felemelte, mintha oly dolgokat látna, melyek nem valók korához.

Világos esteiken, vacsora után, gyakran mondá hozzám: „Jer, meyjünk ki ábrándozni!“ Aztán együtt mentünk a parkba.

Ott szenvedélyesen és kedélyesen udvarolt és az oly furesa volt, hogy nevetnem kellett. Reggelente virágokat kaptam, melyeket ő maga szakított. Esténként lefekvés előtt, megcsókolta kezeimet és a fülembé sugta: „Szeretlek!“

Oh! én voltam oka, igen én és most könnyek közt számon-bánom és egész életem bűnhődtem érte. Így maradtam aggszűz, — vagy tulajdonképen menyasszony és özvegy — a fiu özvegye.

En kábítottam el a gyermek fejét és nekem ez időtöltés volt és egyszerűen annyja vig mulatsága, valamint az anyám is. De képzeljék csak: tizenkét éves volt! Ki vette volna komolyan egy ilyen tacsó szenvedélyét?

Fájdalom, megfedekezünk, hogy Santeze! Összel egy nevelő-intézetbe vitték. Midőn a következő nyáron visszakerült, én már menyasszony voltam. Rögtön felfogta a tényállást és 8 napon át úgy elmélyedt gondolatokba, hogy nyugtalan lettem miatta.

A 9-ik napon ajtóm mellett egy kis levélkét pillantottam meg. Feleltem, felbontottam és elolvastam: „Elhagytál engemet és tudod, mit mondtam neked. Halált parancsoltál réam. Miután senki mástól nem akarok feltalálni, mint téled, úgy jőjj a parkba, ugyanazon helyre, hol az elmúlt évben szerelmet vallottam neked és nézz fel!“

Ereztem, hogy érzéseim felmondták szolgálatjukat. A milyen gyorsan csak tudtam, felöltöztem, mialatt a kimerültségtől majdnem összerogytam és végre kellett, hogy siettem a megjelölt helyre. Diáksapkája a sárban feküdt. Egész éjjel esett az eső. Feltekinttem és észrevettem, hogy a lombok közt valami lóg, a szél erősen fűt.

Nem tudom már, mit tettem. Biztosan jajveszéltem, aztán elájulva összerogytam és végre kellett, hogy a kastélyba futottam. Ágyamban eszméltem fel. Anyám ült mellettem.

Azt hittem, hogy a túlélteket lázas álmomban látam és hebegék: „Es ő, ő? Gontran?“ ... Nem feleltek, tehát igaz volt.

Nem mertem még egyszer megnézni, de hosszú, szőke hajfűrtöm volt tőle. Itt... itt... van! Így beszélve nyújtotta oda az aggszűz remegő kezét.

Aztán többször mélyen felsóhajtott, megtörtülve könyeit folytatta: „Visszavontam vélegényemnek tett ígéretemet anélkül, hogy okadatoltam volna... s így mindig özvegy maradtam a 13 éves fiúnak.“ Feje keblére konyult és sokáig sirta a visszaemlékezés könnyeit.

Egy potrohos vadász, kinek kedélynyugalma az elbeszélés megzavarta, lefekvéskor azt sugta egyik társa fülebe: „Nem szerencsétlenség ily fokig szentimentálisnak lenni!“

Fordította: Holzmann Ignác.

Egy darab tükör a multból a jövőnek.

— Történelmi kiállítás. —

Ha az Andrassy-ut végén levő I-ső főbejárónál megylünk a kiállítás területére, előtlünk fekszik a szépen szabályozott, kristálytisza vízi városligeti nagy tó, melynek feltételén kisebb gőzösök, majd meg lilomfehérségű hattyuk siklanak tova.

A napnak aranyos játszi sugarai meg-megfűrdnek a vízben, mit szépen végig nézhetünk a tó fölött emelt állandó hidról. A tavat árnyatadó fák környékezik, melyek alatt elmélkedhetünk, ha épen tetszik, a világ folyásáról s sok egyéb másról...

Néhol egy-egy csarnok közömbösen, egykedvűen tekint le a vízbe... Vajjon mit nézhet ott?... Nem tudjuk... Ne is kutassuk... A tavon egy szigetet is találunk, mely a Széchenyi-sziget s melynek kivágott fái helyébe építették a történelmi kiállítást.

Felette büszkék is arra, hogy teljesen elkülönítették többi társaitól, hogy minden oldalról víz környezi őket, mintha rájuk jobban kéne ügyelni, jobban kéne vigyázni...

Ez már így nagyon rendén. Ha a tó tulsó partjáról nézzük a szigetet, ódon, roskatag, repedező várfalaknál egyebet sem látunk. Csak imitt-amott bukácsol, kandikál elő egy-egy vén ágyu, melynek torka felénk táton.

Visszaidezik a hajdani dicső kor várfalait; a sziget egyes csarnokai régi várak, templomok mintájára készülének, melyekben halomszámra bevernek, jobban mondva őriztetnek a történelmi műkincsek, műemlékek.

A történelmi kiállítás három főcsoportból áll, nevezetesen a góth-, a román- és a renaissance csoportokból. Ide tartozik még a történelmi vadászlat („ősfoglalkozások“) és a történelmi halászat („őshalászat“) kisebb csarnoka.

A góth csoport Vajda-Hunyad várának mintájára alkottatott. Benne általában a vegyesbábeli királyok, az Anjouk és Hunyadiak korából fenmaradt tárgyak láthatók. Különböféle hadfelszerelési eszközök (vértet, kard, buzogány, pánél, sisak, feyver stb.) gazdag változata köti le a figyelmet. Itt vannak a híres Corvinák, melyeket remek kivitelű festmények ékesítenek, míg földelük tiszta bársony. Mily nagy vagyont áldoztak akkoriban ily könyvekre; nem is csoda, hisz sokszor 2—3 emberöltőbe is került, míg egy ily könyv elkészült.

Mátyás király mellképét, kardját, ruháját, trónkártyját, a tiszta szinaranyból készült s tarkábbnáltarkább drágakövektől ékesített kálváriáját is ezen csoportban szemlélhetjük.

E korok okiratai, pecsétei, pénzei is megtekintésre méltók.

Elhagyva ezen csarnokot, szemközt vele a román csoport foglal helyet, mely a híres jaaki templomot ábrázolja.

E csarnokban az Árpád-házbeli fejedelmek és királyok uralkodása alatt fenmaradt tárgyak vannak kihelyezve.

Különböző haditárgyak (íjjak, nyilak, sisakok, lándzsák, vértetek, sarkantyuk stb.) ékszer (gyűrűk, karperecek stb.) bronzból, e kor pecsétei, pénzei más-más változatban, iratai érdemesek a fölemlítésre.

Itt látható a sokat emlegetett s anyui történelmi emlékekhez fűződő Lehel vezér kúrtje, mely gyönyörű faragványokkal van ellátva.

Szent István király egyszerű erszényét, fővegét, a magyar királyok fényes eskükereszjét, a koronázási palást előmintáját Pannonhalmáról is e csarnokban nézhetjük meg. Végül a folyosón egy-egy honfoglaláskori lovagsírt tekinthetünk meg.

A góth csoport mellett van a renaissance csoport, melynek kapuja a gyulafehérvári kaput tünteti föl. Eme csoport valamennyiök közül a legnagyobb és legérdekesebb.

Gyönyörködhetünk szebbnél-szebb dísz tárgyak, nevezetesen arany kelyhek, serlegek, fényes oltárkák, gyűrűk, karékek, asztaldíszek, egyházi öltözékek és szerelvények, pásztorbotok, urasztali kendők, gyóntató kanalak, zsinagógai tárgyak stb-ek hosszas nézésében. Habár meglehetősen régiek, mindazonáltal ha megtekintjük, azt hisszük, hogy néhány nap előtt készültek csak.

Majd meg e kor haditárgyaival, pénzeivel, okirataival, bősök hadviseleténél használt dolgokkal találkozunk.

A falak tele vannak aggatva rongyos, tépett, de annál dicsőbb zászlókkal.

Az erdélyi fejedelmek titkos iratai, pénzei, képei, haditárgyai, II. József császár kardja, Savoyai Jenő herceg, a zentai hős vértete, Dobó István, az egri hős siremléke stb. mind-mind olyan dolgok, melyek nézésébe sohase un bele az ember.

Ezt követik az irodalom egyes kiválóbb munkásainak képei, szobrai, iratai s egyéb tárgyai.

Igy pl. láthatjuk Petőfi saját kéziratú levelét egyik barátjához, festett mellképét, Toldy Ferenc harmonikáját és fuvalóját, Arany János gitárját, melyet annyiszor pengett öreg napjaiban, bus magányában, a Margitszigeten, Vörösmarty hattyudalának, a „Vén cigány“-nak eredeti kéziratát, Pázmány Péter biborkalapját, házi-fővegét és tintatartóját; Kisfaludy Sándor ezüst evőkanalát, arcképét, jegyzőkönyvét, a „Boldog szerelem“ egy részletével, a „Nemzeti kör“ aláírási iva, s fölvívása Petőfi verseinek előzetésére, aláírva Szigligetitől, Vahott Sándortól és Vörösmartytól. Majd a 30-as, 40-es és 50-es évek szépirodalmi s egyéb tudományos irodalom eredeti kiadású könyveivel találkozunk.

A 48—49. évek emlékei, maradványai között megemlítendők: Kossuth Lajos arcképe és házisipkája, mely utóbbi Hermann Ottóné tulajdona; az akkori tábornokok arcképei, honvédtárgyak, ponyvairódmunkák, magyar és német levelezések, falragaszok stb.

Rákóczy és Tökölly korabeli pénzek, okiratok, haditárgyak, nemkülönbön Rákóczy kardja, pipája, mellkője is eme csarnokban szemlélhetők.

Ezek mindenekeftől érdekes dolgok s csak a szem foghatja föl ennek értékét, becsét, nagy jelentőségét. Hazánk felette gazdag ily történelmi kincsekben, habár jó rész ezekből Európa majdnem minden fejedelmétől kiltetett, kik ezen tárgyak birtokosai.

Érdekes az „ösfoglalkozások“ csarnok a, hol látjuk, hogy az egyes időtájakban mit használtak őseink az egyes állatok elejtésére.

Legvégül megemlítendő az „öshalászat“ kicsiny csarnoka, mely a tavon fekszik s hozzá egy keskeny fahíd vezet. Általában halászeszközökkel (hálók, borgok, csalétek, halfogók u. n. vejszék stb.) találkozunk itt.

Ezzel befejeztem volna a történelmi kiállítást tárgyaló leveletem. Megvallom, hogy csak általánosságban szólottam a látottakról s ez kötelességem is volt, mivel külön-külön minden egyes tárgyról nem írhatok, mert ez megint nagyon hosszadalmas volna.

De viszont az egyes kiválóbb eseményekre mégis kiterjesztém figyelmem és időt nem sajnálva, lejegyeztem. Talán egyes dolgok figyelmemet elkerültek, annak oka nem én vagyok, hanem az építők, kik annyi utvesztővel látták el az egyes csarnokokat, hogy az ember nem tudja hol volt, hol nem volt...

De nini, most veszem észre, hogy az előbbi mondatban oly szokat használtam, amelyekkel rendszeresen szoktak elkezdődni, még utóvégre mesélnem kéne; de biz én ezt nem cselekszem, mivel közeleg az alkony, az est s én, bocsánat, megyek — a korszóra.

Harmat Jenő.

Felolvasó szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ.

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

20.000 darab 2-3 éves gyökeres ripária portális kapható:

Csarsch Sándornál
ZOMBORBAN.

5578. szám.

kig. 1896.

Pályázati hirdetés.

Csonopla községben lemondás folytán tíresedésbe jött és 300 forint — előleges havi részletekben kiszolgáltatandó — évi javadalmazással ellátott községi irtóki állásra ezennel pályázatot nyitok.

Felhívom a pályázni óhajtok, hogy szabályszerűen felerlelt folyamódvanyait **1896. évi november hó 10-éig** hozzám annál is inkább nyújtsák be, mert a később érkezendők figyelmen kívül hagyatnak. Zombor, 1896. évi október hó 22-én.

V u j e v i c h,
főszolgabíró.

3-1

Bács-Bodrogh vármegye alispánjától.

41.328. sz.

alisp. 1896.

Arlejtési hirdetés.

Bács-Bodrogh vármegye alispánja részéről ezennel közhírré tétetik, hogy az alább megnevezett munkák biztosítása céljából **foló évi november hó 3-ik napján (kedden) reggeli 9 órakor** a vármegye székházának kisteremében zárt ajánlatokkal egybekötött szóbeli versenytárgyalás fog tartatni, a melyre a vállalkozni kívánók ezennel meghívattak.

A biztosítandó munkák a következők és pedig:
A bács-martonosi vasúti állomáshoz vezető törvényhatósági utnak kiépítése.
Előirányzott összeg a költségvetés szerint 29,259 forint 68 kr. Letendő bányapénz az előirányzott összegnek 5%-a, vagyis 1463 forint.

Elkészítési határidő 1897. évi július hó 31-ike.
Ezen felsorolt munkákra vonatkozó irásbeli ajánlatok, melyekben az illető versenyző, vagyis vállalkozni kívánónak a neve, polgári állása, rendes tartózkodási helye, továbbá az ajánlatok egysegi és összes vállalati árai és pedig az utóbbiak egy számmal, mint betűkkel is kiírandók és a melyekben a fentebb meghatározott mennyiségű biztosíték készpenzben, vagy a budapesti törzsen jegyzett és nevértékig terjedő árkelet szerint számított elfogadható értékpapirokban okvetlenül esztolando és **f. évi november hó 2-ik napjának déli 12 órájáig** a vármegye alispánjára címezve nyújtanók be.

Versenyzők ajánlatukhoz a közből megfelelő és pecséttel ellátott mintaköveket tartoznak bemutatni és amennyiben ezt elmulasztják, úgy ajánlatuk figyelembe nem fog vétetni.
Az ajánlatok egy adandók be, hogy mindegyiknek borítékára a szükségesek világosan feljegyzendők, megjegyeztetven, hogy a kített határidőn túl beérkező, vagy az előirt kelleket bármilyen tekintetben nekülöző ajánlatok, valamint az utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Azok, kik a felsorolt vállalatra a nyilvános szóbeli versenytárgyalás után kívánják pályázni, kötelesek az illető vállalatra nézve fentebb kikötött biztosítékot a szóbeli arlejtést megelőzőleg lefizetni, különben az arlejtésben részt nem vehetnek.
A szóbeli arlejtés megkezdése előtt az abban résztvenni szándékozók tartoznak kijelenteni, hogy az illető vállalatra vonatkozó részletes arlejtési feltételeket és egyéb kapcsolatos előirányzott okmányokat tökéletesen ismerik, míg az irásbelileg pályázók ezen kijelentést ajánlatukban kötelesek megtenni.

Feltétlenül kikötendő továbbá, hogy:
1. vállalkozó köteles az utat a kijelölt egyenes irányban még az év folyamán kihasználni;
2. a földmunkát még az év folyamán befejezni s végre;
3. vállalkozó az új uton való közlekedést minden kárpótlásra való igény nélkül tűrni tartozik.

A letett biztosítékot a vállalkozó a megajánlott és elfogadott vállalati összeg 10%-nak megfelelőleg kiegyesíteni tartozik.
Végül megjegyztetik, hogy a vonatkozó részletes arlejtési feltételek és egyéb kapcsolatos műszaki okmányok az államépítészeti hivatal hivatalos helyiségében a rendes hivatalos órákat megtekinthetők.

Zomborban, 1896. évi október hó 12-én.

Karácson Gyula,

alispán.

2-2

BITTERMANN NÁNDOR és FIA
KÖNYV- ÉS KÖNYOMDAI INTÉZETE
ZOMBORBAN
A VÁRMEGYE PALOTÁJÁBAN.

Községi nyomtatványokból nagy rakfár.
Papir- és írószerek a bevásárlási áron.
Könyvkötőmunkák elfogadtatnak és a kiállítási áron szállítatnak.
Községeknek három havi hitel.

A „BÁCSKA“ kiadóhivatala.
Telefon szám: 18.

itt megrendelhetők:
Váltók.
Gyászlapok.
Szamlák.
Levélfek.
Névjegyek.
Eljegyzési és esketési kártyák.
Sima- és dombornyomatu monogrammok.

itt megrendelhetők:
Hírlapok.
Művek.
Naptárak.
Táblázatok.
Falragaszok.
Körlevelek.
Táncvirágok.
Táncvirágok.
Étlapok.

Hirdetmény.
Sírkoszorúk
bámulatos olcsó áron nagy választékban kaphatók
Matusék Bélánál
Zomborban,
Milaszevits-féle ház, Kossuth-utca.

2-2

4613. szám.

kig. 1896.

Pályázati hirdetés.

Jankovác községben megfresedett s havi előleges részletekben 300 forint évi fizetéssel javadalmazott községi irtóki állásra ezennel pályázatot hirdetek s felhívom a pályázni kívánókat, hogy a vármegyei 6. kgy. 1887. számú szabályrendelet 9. § a értelmében felszerelt kérvényeiket hozzám **foló évi október hó 31-ig** nyújtsák be.

B.-Almás, 1896. évi október hó 1-én.

V o j n i c h,
főszolgabíró.

1362. szám.

Arlejtési hirdetés.

A földmivélsétiügyi m. kir. miniszter ur öngyméltósága foló évi október hó 12-én kelt 57.282. és illetve 60.293. számú magas rendeleteivel a hullói dunaparthoz 2750 m³ és az apatini dunaparthoz szállítandó 10180 m³ köllányási kőanyagok beszerzését engedélyezvén, ezen közszállítások biztosítására alulírott kir. folyamommérnöki hivatalnál **f. évi október hó 26-án d. e. 10 órakor** zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.
Az ajánlatokhoz az ajánlati összeg 5%-ának készpenzben vagy óvadékképes értékpapirokban bányapénzzel történt letétét igazoló adóhivatali nyugta mellékelendő.
A közszállításokra vonatkozó műveletek, valamint az ajánlati és szerződési feltételek a kir. folyamommérnöki hivatalnál a hivatalos órákban megtekinthetők.
Zombor, 1896. évi október hó 16-án.

3-3

M. kir. folyamommérnöki hivatal.

Keresek állandó alkalmazásra egy jó írásu
írnokot,

ki a német és szerb nyelvet is beszélje, vagy legalább értse. Fizetés: havi 30 forint; az első hónap — 8 napi kölesönös felmondás mellett — próba-idő. Az ajánlatok, melyek közül csak az elfogadottra válaszolok, sajátkezűleg irt levélben teendők meg.

Dr. Szabó József,
bódsághírkir. közjegyző.

1055. szám.

kig. 1896.

Árverési hirdetés.

Karavukova község elüljárósága részéről közhírré tétetik, hogy az itteni vadászati jog 6 egymásután következő évekre, vagyis 1897. évi január hó 1-ső napjától kezdve egész 1903. évi december hó 31. napjáig **foló évi november hó 8-ik napján délután 3 órakor** az itteni községbáznál szóbeli nyilvános árverés útján haszonbérbe fog adatni.
Az árverési feltételek az itteni községjegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.
Karavukova, 1896. évi október hó 24-én.

Az elüljáróság.

Pályázat.

A mélykúti róm. kath. elemi népiskolánál mintegy 2-3 év mulva felállítandó apácázárda felépültéig és felszereléséig 4 helyettes tanítónői állásra pályázat hirdettetik. A helyettes tanítónők állásukban addig maradhatnak s állásukból oly arányban bocsáttatnak el, amikor s amily arányban az újonnan állítandó zárda az apácanevelő intézetből a képzett tanerőket nyeri. Javadalmazásuk egyenkint évi 400 forint készpénz fizetés. Kötelességük a megválasztottaknak az iskolaszék által kijelölt leányosztályban a törvénykövetelte tantárgyakat tanítani s az ismétlő iskolát, valamint a női kézimunkát is külön díj nélkül tanítani. Az állások azonnal elfoglalandók s a megválasztottak javadalmazásukat állásuk elfoglalása napjától fogják élvezni. A szabályszerűen felszerelt kérvények **foló évi november hó 3-ig** a mélykúti róm. kath. iskolaszékre címezve főtiszt. Tormágy Gábor ker. esperes urhoz Katymárra ktlendendők.

2-2

A mélykúti r. k. iskolaszék.

A választás alkalmára netalán szükségeltető

fáklyák

a zombori iparosok készítményeinek

Árucarnokában

Kossuth-utca 154. sz.

a legolcsóbb áron megszerezhetők.

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvmdájából

XIX.

Egyes

A lap

Egyes

Vo

Szabó

az egész

a képviselő

Köz

tenni, a

éjjeli

a kapott

éjtett vála

Öröm

elvüpart

aratott.

hasztalan

náltak fel

zansága, e

zódése nem

hogy az e

gyénken

hanem tel

kerületeit

Egyett

den kerület

diadalt.

A to

eredmény

kaptuk me

biztosra ve

Jól es

eredményt

azt, hogy a

magas érte

is, még fok

követi és t

előnyeit és

zolja ezer

elvé eszmé

fénye, jölet

A vála

Zombor

elvüparti jelöl

Pál nemzeti

Baján d

jelölt győzt

partii ellenébe

Ujvidék

szabadelvüpart

lölte nem vo

Zentán

72 szavazatta

ségi partii jelöl

Az alma

partonküvüli je

lenségü partii gy

többséggel gy

Az apati

badelvüpartii 6

Béla nemzeti